

Rosszkedvünk nyara Rácz Margit

Az európai integráció csaknem fél évszázada fejlődik, bővül és mélyül, de mindig válságokon keresztül. Természetes is ez, hiszen legalábbis ami az integráció mélyülését illeti, a tagországoknak saját elhatározásukból kell lemondaniuk a nemzeti gazdaságpolitika egy-egy, de mindig más részéről. Tehát a mindenkor kormány saját nemzeti kompetenciáját szűkíti, saját elhatározásból.

Az integrációt alapító hat országból fokozatos bővülések során 2004. május elsején 25 tagország lett. Ez a legutolsó kibővülés a „mega” nevet kapta. Tíz ország egyszerre soha eddig nem lépett be a közösségbe, ráadásul mind a tíz szegénynek számít. Nem csoda, hogy alig egy évvel a kibővülés után a „rég” tagországokban egyre-másra fogalmazódik meg a gondolat, miszerint összes bajuk oka és forrása a tíz szegény ország belépése. „Egészséges amnéziával” feledkeznek meg arról, hogy se a több milliót számláló és egyre szaporodó munkanélküli, se a romló államháztartási helyzet, se az alacsony GDP-növekedési ütem (mint a lappangó válság szimptomája) nem a 2004-es kibővüléskor kezdődött. Mégis sokkal egyszerűbb az összes bajnak egyszerre lelni meg az okát

A globalizáció és a társadalom felgyorsult elöregedése számos nagy és fejlett tagországban finanszírozhatatlanná tette a már tradicionálissá vált, sűrűre szőtt jóléti hálót. A jóléti intézkedések megnyirbálása a lakosságot türelmetlenné, bizalmatlanná és elégedetlenné teszi.

Ez a folyamat zajlik Franciaországban is. Nem csoda hát, hogy különböző, éppen háttérbe szorított politiku-

sok érvelhettek azzal – lejártható a hatalmon lévő politikai csoportot –, hogy az EU alkotmányos szerződésének tervezete az angolszász liberális gazdasági eszmék tárháza, s így, ha elfogadják, az további csapás lesz a francia jóléti rendszerre. Különböző is, a tervezet elfogadásával utat nyitnának Törökország EU-csatlakozásának, amit a lakosság nagy része már korábban is ellenzett. Sajnos a népszavazás során megvan a lehetőség a szavazó polgár manipulálására mindazon esetben, amikor bonyolult és hosszú szövegek ilyen módon történő törvényerőre emelését szeretnék elérni. Tehát ez esetben minden bajok eredője az volt, hogy a francia népet megszavaztatták az alkotmányos szerződésről. Pedig meg lett volna a lehetőség a parlamenti ratifikálásra is.

A sors különös fintora volt, hogy néhány nappal a francia „nem” után szavaztak a hollandok. A holland lakosság pedig arról lett meggyőzve, hogy az alkotmányos szerződés elfogadásával komoly csapást mérnek fejlett piacgazdaságukra, mert ennek a jogi dokumentumnak az elfogadásával a szociális háló sűrűbbre szövését várják majd el az EU tagországaitól. A hollandok is arra gondoltak, hogy talán a tervezett leszavazásával sikerül megakadályozni a török csatlakozást. Ennek a tradicionálisan demokráciához szokott népnek sem magyarázta meg senki,

hogy az alkotmányos szerződés elfogadásával vagy leszavazásával egyik kérdés kezelését sem tudják befolyásolni.

Az alkotmányos szerződés, mindenek előtt, a fél évszázad alatt felhalmozódott mintegy 83 ezer oldalt kitevő joganyag összerendezése, azaz egy jól strukturált *cca.* 400 oldalas dokumentumba való sűrítése. Legnagyobb értéke ez. Minden, ami a korábbi joganyaghoz képest új a szerződésben, az igazán a meglévő intézményi és döntéshozatali rendszert nem alakítja át. Így ami nemzeti keretek között dőlt el a szerződéstervezet elfogadása előtt, az továbbra is ott marad. Ami pedig közösségi szinten dőlt el, az továbbra is azon tanácsok feladata marad, ahol a nemzeti érdekek kompromisszuma születik meg, és nem valami szupranacionális szintű diktátum.

Június közepén, a luxemburgi elnökséget záró EU-csúcson a tagországok elnökei, illetve miniszterelnökei nem tudtak megegyezni a 2007 és 2013 közötti új közös költségvetés keretszámairól. Győzött az a nemzeti egoizmus, ami a hazájában gyenge politikus igen szűk nemzeti játéktéréből fakadt. Sem Jacques Chirac, sem Tony Blair, sem Gerhard Schröder nem volt abban a helyzetben, hogy vélt vagy valós nemzeti érdekeiből engedhetett volna. A sikertelen EU-csúcs kommentárjaiban élesen feltűnt, hogy halasztani kellene a további bővítést, még abban az esetben is, amikor már aláírt csatlakozási jegyzőkönyvvel rendelkező országokról van szó.

Mintha föllállítható lenne ezekből a negatív jelenségekből egy elég keserű összefüggés. Nevezetesen az, hogy a globalizációs kihívásokra a 25-tagúra bővült unió meghatározó befolyással bíró tagországainak vezetői nem látnak az integrációban semmi hathatós gyógyírt a maguk számára. Persze feltehető a kérdés, hogy csak a nemzeti befolyásukat vesztő politikusok nem látnak ilyet, vagy a régi tagországok lakossága sem? Lehet, hogy a kibővülés, a szociális háló szűkítése, az alkotmányos szerződés elfogadása és a közös költségvetés kialakítása a következő hét évre ok-okozati össze-

függések láncolatává válik, amiből kigabalyodni nem lesz könnyű.

* * * * *

Eddig megjelent számaink megtekinthetők és letölthetők a www.vki.hu weboldaltól